

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

22 януари 2015 година *

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Член 5, точка 3 —
Специална компетентност в областта на деликтната или квазиделиктната отговорност —
Авторско право — Съдържание, което не е на материален носител — Публикуване в интернет —
Определяне на мястото на вредоносното събитие — Критерии“

По дело C-441/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Handelsgericht
Wien (Австрия) с акт от 3 юли 2013 г., постъпил в Съда на 5 август 2013 г., в рамките на
производство по дело

Pez Hejduk

срещу

EnergieAgentur.NRW GmbH,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan
(докладчик) и A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: P. Cruz Villalón,

секретар: A. Calot Escobar,

като има предвид становищата, представени:

- за Hejduk, от M. Pilz, Rechtsanwalt,
- за EnergieAgentur.NRW GmbH, от M. Wukoschitz, Rechtsanwalt,
- за чешкото правителство, от M. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes и E. Pedrosa, в качеството на представители,
- за швейцарското правителство, от M. Jametti, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от A.-M. Rouchaud-Joët и M. Wilderspin, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 септември 2014 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Hejduk, с местожителство във Виена (Австрия), и EnergieAgentur.NRW GmbH (наричано по-нататък „EnergieAgentur“), установено в Дюселдорф (Германия), по повод иск за установяване на нарушение на авторски права, поради това че на уеб сайта на EnergieAgentur е предоставен достъп до фотографии, направени от г-жа Hejduk, без нейно съгласие.

Правна уредба

Регламент № 44/2001

- 3 От съображение 2 от Регламент № 44/2001 е видно, че в интерес на гладкото функциониране на вътрешния пазар този регламент цели да въведе „разпоредб[и] за уеднаквяване на правилата за конфликт на юрисдикции по граждански и търговски дела и за опростяване на формалностите с оглед бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения от държавите членки, които са обвързани по настоящия регламент“.
- 4 Съображения 11, 12 и 15 от посочения регламент гласят:
„(11)
Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато основанието на спора или автономията на страните изисква или предполага различен свързващ фактор. Местоживеенето на правния субект трябва да се определи автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат конфликти на юрисдикции.

(12) Наред с местоживеенето на ответника трябва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и процесуалното действие или с оглед да се улесни доброто упражняване на правосъдие.

[...]

(15) В интерес на хармоничното упражняване на правосъдие е необходимо да се минимизира възможността от едновременни производства и да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. [...]“.
- 5 Правилата за компетентност се съдържат в глава II от същия регламент.

- 6 Член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001, който се съдържа в раздел 1, озаглавен „Общи разпоредби“, от глава II, гласи следното:

„При условията на настоящия регламент, искиве срещу лицата, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

- 7 Член 3, параграф 1 от този регламент, включен в посочения раздел 1, гласи:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиве в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2-7 от настоящата глава“.

- 8 Член 5, точка 3 от посочения регламент, съдържащ се в раздел 2, озаглавен „Специална компетентност“, от глава II, предвижда следното:

„Срещу лице, което има местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

[...]

- 3) по дела относно гражданска отговорност, *delict* или *quasi delict* — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“.

Директива 2001/29/ЕО

- 9 Съгласно член 1, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230):

„Настоящата директива се отнася до правната закрила на авторското право и на сродните му права в рамките на вътрешния пазар, като се поставя особено ударение върху информационното общество“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 10 От преюдициалното запитване е видно, че г-жа Hejduk е професионален фотограф в областта на архитектурата, автор по-специално на фотографски произведения, които представят работите на австрийския архитект Georg W. Reinberg. На 16 септември 2004 г., в рамките на симпозиум, организиран от EnergieAgentur, последният използва фотографиите на г-жа Hejduk, за да илюстрира свои конструкции, за което е имал разрешение от нея.
- 11 След това, без разрешението на г-жа Hejduk и без упоменаване на авторските права, EnergieAgentur предоставя на своя уебсайт достъп и възможност за изтегляне на посочените фотографии.
- 12 Г-жа Hejduk счита, че авторските ѝ права са нарушени от EnergieAgentur, и сезира Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена) с оглед на получаване на обезщетение в размер на 4 050 EUR и на разрешение за разгласяване на съдебното решение за сметка на дружеството.

- 13 Запитващата юрисдикция посочва, че за да обуслови избора на този съд, г-жа Hejduk се позовава на член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001. EnergieAgentur прави възражение, че Handelsgericht Wien няма международна и териториална компетентност, като поддържа, че неговият уебсайт не е насочен към Австрия и единствено възможността за достъп до сайта от тази държава членка не е достатъчна, за да предостави компетентност на посочения съд.
- 14 При тези условия Handelsgericht Wien решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Когато спорът се отнася до нарушение на права, сродни на авторското право, извършено чрез предоставяне на достъп до фотография в даден уебсайт, който се поддържа от домейн от първо ниво в държава членка, различна от тази, в която пребивава носителят на права, трябва ли член 5, точка 3 от Регламент [№ 44/2001] да се тълкува в смисъл, че предоставя компетентност само

- на тази държава членка, в която е седалището на предполагаемия нарушител, или
- на тази държава членка или държави членки, към която/които е насочен уебсайтът с оглед на неговото съдържание?“.

По преюдициалния въпрос

- 15 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че при твърдяно нарушение на права, сродни на авторското право, гарантирани от държавата членка на сезирания съд, последният е компетентен да разгледа иск за обезщетение за нарушаване на тези права чрез публикуване на защитени с тях фотографии на уебсайт, достъпен в неговия съдебен район.
- 16 В самото начало следва, от една страна, да се припомни, че член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува самостоятелно и стриктно (вж. в този смисъл решение *Coty Germany*, C-360/12, EU:C:2014:1318, т. 43—45).
- 17 Единствено като отклонение от основния принцип, прогласен в член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001, съгласно който спорът е подсъден на съдилищата на държавата членка, на територията на която е седалището или местожителството на ответника, в глава II, раздел 2 от този регламент са предвидени някои хипотези на специална компетентност, сред които е предвидената в член 5, точка 3 от посочения регламент (решение *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, т. 44).
- 18 От практиката на Съда следва, че изразът „място, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“, който се съдържа в член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001, се отнася едновременно до мястото на настъпване на вредата и до мястото на настъпване на събитието, което е причинило тази вреда, поради което ищецът може по свой избор да предяви иск срещу ответника пред съда в едното или другото място (решение *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, т. 46).
- 19 В това отношение съгласно постоянната съдебна практика правилото за специална компетентност, предвидено в член 5, точка 3 от посочения регламент, се основава на наличието на особено тясна връзка между спора и юрисдикциите по мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие, която обосновава предоставянето на компетентност на тези юрисдикции за целите на доброто правораздаване и надлежната организация на процеса (решение *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, т. 47).

- 20 Тъй като идентифицирането на някоя от връзките, признати в припомнената в точка 18 от настоящото решение съдебна практика, трябва да даде възможност да се установи компетентността на юрисдикцията, която обективно най-добре може да прецени дали са налице конститутивните елементи на отговорността на ответника, надлежно може да бъде сезирана само юрисдикцията, в съдебния район на която се намира релевантната връзка (решение *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, т. 48 и цитираната съдебна практика).
- 21 От друга страна, следва да се уточни, че въпреки че в главното производство г-жа Hejduk твърди нарушение на авторските ѝ права чрез публикуването на нейни фотографии на уебсайт без нейно съгласие, според запитващата юрисдикция това твърдение се отнася в частност до права, сродни на авторското право.
- 22 В това отношение следва да се припомни, че макар че авторските права трябва да са защитени, по-специално съгласно Директива 2001/29, автоматично във всички държави членки, спрямо тях се прилага принципът на териториалност. Тези права съответно могат да бъдат нарушени във всяка една от държавите членки в зависимост от приложимото материално право (вж. решение *Pinckney*, C-170/12, EU:C:2013:635, т. 39).
- 23 На първо място следва да се отбележи, че вредоносното събитие, определено като събитието, причинило твърдяната вреда (вж. решение *Zuid-Chemie*, C-189/08, EU:C:2009:475, т. 28), не е релевантно за установяване на компетентността на съда, сезиран с дело като разглежданото в главното производство.
- 24 Действително в случай като разглеждания в главното производство, при който твърдяното неправомерно увреждане се състои в нарушение на авторското право и сродните му права, чрез публикуване на определен уебсайт на фотографии без съгласието на автора им, за вредоносно събитие следва да се счита задействането на техническия процес по публикуването на фотографиите на посочения уебсайт. Следователно фактът, който евентуално води до нарушение на авторското право, е поведението на собственика на този сайт (вж. по аналогия решение *Wintersteiger*, EU:C:2012:220, т. 34 и 35).
- 25 По дело като разглежданото в главното производство действията или бездействията, които могат да представляват такова нарушение, могат да бъдат локализирани само по мястото, където е седалището на *EnergieAgentur*, където последното е взело и изпълнило решението да публикува фотографиите на определен уебсайт. Установено е обаче, че това седалище не се намира в държавата членка, към която принадлежи запитващата юрисдикция.
- 26 От това следва, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство вредоносното събитие е настъпило по седалище на дружеството и следователно не може да установи компетентност на сезирания съд.
- 27 Поради това на второ място следва да се провери дали този съд може да бъде компетентен въз основа на мястото на настъпване на твърдяната вреда.
- 28 Следователно за целите на член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се определят условията, при които последвалата от твърдяното нарушение на авторските права вреда е настъпила или може да настъпи в държава членка, различна от тази, в която ответникът е взел и изпълнил решението да публикува фотографиите на определен уебсайт.
- 29 В това отношение Съдът вече е уточнил не само че мястото на настъпване на вредата по смисъла на тази разпоредба може да варира в зависимост от естеството на правото, чието нарушение се твърди, но и че за да може вредата да настъпи в определена държава членка, е необходимо правото, чието нарушение се твърди, да е защитено в тази държава членка (вж. решение *Pinckney*, EU:C:2013:635, т. 32 и 33).

- 30 Що се отнася до този втори аспект, в главното производство г-жа Hejduk твърди нарушение на авторските ѝ права чрез публикуване на нейни фотографии на уебсайта на EnergieAgentur. Безспорно е, както е видно по-специално от точка 22 от настоящото решение, че правата, на които тя се позовава, са защитени в Австрия.
- 31 Що се отнася до възможността вредата да настъпи в държава членка, различна от тази, в която е седалището на EnergieAgentur, това дружество подчертава, че уебсайтът, на който са били публикувани спорните фотографии и който функционира под наименованието на национален домейн от първо ниво, а именно „.de“, не е насочен към Австрия и следователно вредата не е настъпила в тази държава членка.
- 32 В това отношение от практиката на Съда следва, че за разлика от член 15, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001, тълкуван в решение Rammer и Hotel Alpenhof (C-585/08 и C-144/09, EU:C:2010:740), член 5, точка 3 от този регламент не изисква уебсайтът да е „насочен към“ държавата членка на сезирания съд (вж. решение Pinckney, EU:C:2013:635, т. 42).
- 33 Поради това за определянето на мястото на настъпване на вредата с оглед да се установи съдебна компетентност на основание член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 е без значение обстоятелството, че уебсайтът, разглеждан в главното производство, не е насочен към държавата членка, към която принадлежи сезираният съд.
- 34 Следователно при обстоятелства като разглежданите в главното производство следва да се приеме, че настъпването на вредата и/или възможността тя да настъпи произтича от достъпа — в държавата членка, към която принадлежи сезираният съд — чрез уебсайт на EnergieAgentur до фотографиите, с които са свързани изтъкнатите от г-жа Hejduk права.
- 35 Следва да се уточни, че въпросът за обхвата на твърдяната от г-жа Hejduk вреда спада към проверката на иска по същество и не би могъл да бъде релевантен на етапа на проверка на съдебната компетентност.
- 36 Следва да се припомни обаче, че доколкото защитата на авторското право и сродните му права, предоставена от държавата членка на сезираната юрисдикция, важи само за територията на последната, сезираната юрисдикция, с оглед на мястото, където е настъпила твърдяната вреда, има компетентност само по отношение на вреди, причинени на територията на тази държава членка (вж. в този смисъл решение Pinckney, EU:C:2013:635, т. 45).
- 37 Всъщност съдилищата на другите държави членки по принцип остават компетентни съгласно член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 и принципа на териториалност относно вреди, причинени на авторското право и сродните му права на територията на съответната им държава членка, тъй като те могат най-добре, от една страна, да преценят дали действително са нарушени посочените права, гарантирани от съответната държава членка, и от друга страна, да определят естеството на причинената вреда (вж. в този смисъл решение Pinckney, EU:C:2013:635, т. 46).
- 38 С оглед на всички гореизложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че при твърдяно нарушение на авторското право и сродните му права, гарантирани от държавата членка на сезирания съд, последният е компетентен с оглед на мястото на настъпване на вредата да разгледа иск за обезщетение за нарушаване на тези права чрез публикуване на защитени с тях фотографии на уебсайт, достъпен в неговия съдебен район. Този съд е компетентен да се произнесе само за вредата, причинена на територията на държавата членка, към която принадлежи.

По съдебните разноси

- 39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че при твърдяно нарушение на авторското право и сродните му права, гарантирани от държавата членка на сезирания съд, последният е компетентен с оглед на мястото на настъпване на вредата да разгледа иск за обезщетение за нарушаване на тези права чрез публикуване на защитени с тях фотографии на уебсайт, достъпен в неговия съдебен район. Този съд е компетентен да се произнесе само за вредата, причинена на територията на държавата членка, към която принадлежи.

Подписи